

AIŠKINIMASIS RAŠTAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ ŽEMĖS NAUDOJIMO SĄLYGŲ
ĮSTATYMO NR. XIII-2166 X SKYRIAUS ANTROJO SKIRSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai.

Lietuvos Respublikos sienos apsaugos stiprinimas yra vienas svarbiausių nacionalinio saugumo užtikrinimo elementų. Siekis didinti atgrasomąjį ir gynybinį valstybės potencialą stiprinant valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi) apsaugą, diegiant fizinį barjerą ir kitas kontrmobilumo priemones, yra įtvirtintas Seime atstovaujamų politinių partijų susitarime dėl Lietuvos nacionalinio saugumo ir gynybos artimiausio laikotarpio sustiprinimo. Vyriausybės kanceliarija yra įsteigusi Nacionalinę krizių valdymo centro vadovaujamą tarpinstitucinę darbo grupę dėl kontrmobilumo stiprinimo. Šių metų sausio 19 d. Baltijos šalių gynybos ministrai pasirašė ketinimų protokolą dėl Baltijos gynybos linijos projekto, kuriuo siekiama tarp trijų Baltijos šalių koordinuoti nacionališkai vystomų kontrmobilumo pajėgumų įgyvendinimą.

Pagrindinės kontrmobilumo priemonės apima inžinerinių parkų steigimą, kelių ir tiltų, melioracijos griovių paruošimą, minavimo pajėgumo stiprinimą bei miškinimą. Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo Nr. XIII-2166 X skyriaus antrojo skirsnio pakeitimo įstatymo projektas (toliau – Įstatymo projektas) teikiamas siekiant įgyvendinti su miškinimu susijusias priemones – leisti sukaupti kontrmobilumo priemonių išteklius, kuriuos būtų galima panaudoti fiziniams-inžineriniams barjerams gynybos reikmėms įrengti. Įstatymo projektu siūloma išsaugoti esamus miškų (medžių) plotus pagal Lietuvos kariuomenės poreikius iki 20 km atstumu nuo Lietuvos Respublikos sienos su Rusijos Federacija ir Baltarusijos Respublika bei aplink magistralinius ir krašto kelius.

Pagrindinis įstatymo projekto tikslas – įgyvendinant kontrmobilumo priemonę dėl miškinimo, sustiprinti Lietuvos Respublikos sienų apsaugą.

2. Įstatymo projekto iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai.

Įstatymo projekto rengimą inicijavo Lietuvos Respublikos Seimo narys Laurynas Kasčiūnas.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymo projekte aptarti teisiniai santykiai?

Miškų kirtimas reglamentuojamas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymu Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“, tačiau numatomi apribojimai miškų kirtimui gali būti reglamentuojami tik įstatymu.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama?

Įstatymo projektu siūloma išsaugoti esamus miškų plotus draudžiant kirtimą:

- 1) miškuose 20 km atstumu į Lietuvos Respublikos teritorijos gilumą nuo valstybės sienos su Baltarusijos Respublika ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi);
- 2) prie magistralinių ir krašto kelių kirsti medžių alėjas ir vykdyti plynuosius pagrindinius miško kirtimus 80 m pločio miškų juostose.

Įstatymo priėmimas leis pasiekti, kad būtų įgyvendintos su miškinimu susijusios priemonės ir sukaupti kontrmobilumo priemonių ištekliai. Šiuos išteklius būtų galima panaudoti fiziniams-inžineriniams barjerams įrengti, kurie leistų blokuoti ir pristabdyti priešiško valstybių veiksmus, nukreiptus prieš Lietuvos Respubliką.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymo projektą toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta?

Apribojus miškų kirtimą nustatytose teritorijose, yra numatytas kompensacijų mechanizmas, pagal kurį, vadovaujantis nustatyta kompensacijos apskaičiavimo ir išmokėjimo metodika, miškų savininkams būtų išmokamos kompensacijos.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai?

Įstatymo priėmimas kriminogeninei situacijai ir korupcijai įtakos neturės.

7. Kaip įstatymo įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai?

Atlikus analizę nustatyta, kad 20 km atstumu nuo Lietuvos-Rusijos sienos yra apie 27 tūkst. ha miškų, iš jų privačių – 7,7 tūkst. ha, nuo Lietuvos-Baltarusijos sienos – apie 40 tūkst. ha miškų, iš jų privačių – 16,7 tūkst. ha. Iš viso pagal Lietuvos-Rusijos-Baltarusijos sieną 20 km nuo jos yra 24,4 tūkst. ha privačių miškų. Dominuoja ūkiniai miškai. Brandžių iš jų – apie 30 proc. Priėmus įstatymą bus apribotas miškų kirtimas nustatytose teritorijose. Privačių miškų savininkams nebūtų draudžiami kirtimai (ugdomieji, pagrindiniai neplynieji, sanitariniai atrankiniai ir pan.) ar keičiamas kirtimų amžius, tačiau ūkininkaujant būtų ribojama pasirinkti plynųjų kirtimų būdą.

8. Ar įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams?

Įstatymo projektas neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymo inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios?

Pagrindinius miško kirtimų (medienos ruošos, medienos ištraukimo) miškuose biologinius, ekologinius ir technologinius reikalavimus nustato aplinkos ministro patvirtintos Miško kirtimų taisyklės. Todėl priėmus įstatymą reikės atnaujinti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. sausio 27 d. įsakymą Nr. D1-79 „Dėl Miško kirtimų taisyklių patvirtinimo“.

10. Ar įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymo projekto sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka?

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymo projekte naujų sąvokų nėra.

11. Ar įstatymo projektas atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus?

Įstatymo projekto nuostatos neprieštarauja Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir atitinka Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymui įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti?

Priėmus įstatymo projektą Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija iki 2025 m. gruodžio 31 d. turės priimti šio įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti?

Priėmus įstatymo projekto pakeitimą ir įsigaliojus miškų kirtimo apribojimams, valstybės biudžeto lėšų prireiktų kompensacijų išmokėjimui miškų savininkams pagal Lietuvos Respublikos 2019 m. gruodžio 11 d. Vyriausybės nutarimu Nr. 1248 „Dėl Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo įgyvendinimo“ patvirtintą Kompensacijos dėl specialiųjų žemės naudojimo sąlygų taikymo Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme nurodytose teritorijose, nustatytose tenkinant viešąjį interesą, apskaičiavimo ir išmokėjimo metodiką.

Atsižvelgiant į tai, kad Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano intervencinės priemonės „Parama „Natura 2000“ miškuose“ įgyvendinimo taisyklėse teikiama metinė 275 Eur/ha 10 metų finansinė parama patirtoms papildomoms išlaidoms ir prarastoms pajamoms dėl nustatytų veiklos apribojimų, kai uždrausta vykdyti pagrindinius miško kirtimus (pagrindiniai miško kirtimai atidėti vėlesniam laikui) arba leidžiama vykdyti nedidelio intensyvumo atrankinius pagrindinius kirtimus (leidžiant iškirsti ne daugiau kaip 10 proc. medyno tūrio per 10 metų medyne, kuris pasiekęs IV grupės miškams taikomą kirtimų amžių) būtų tikslinga numatyti panašią išmoką už veiklos apribojimus privačių miškų savininkams, kurių miškai yra 20 km atstumu nuo Rusijos ir Baltarusijos sienos. Tik išmoka būtų mokama 5 metus, per metus leidžiant išsikirsti ne 10 proc., bet iki 20 proc. medyno tūrio.

14. Įstatymo projekto rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados.

Įstatymo projekto rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia įstatymo projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis.

„Miško kirtimų taisyklės“, „plynieji miško kirtimai“, „apribojimai“, „kontrmobilumas“, „nacionalinis saugumas“.

16. Kiti, iniciatoriaus nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai.

Nėra.

Teikia
Seimo nariai:

Laurynas Kasčiūnas

Paulius Saudargas

Andrius Mazuronis